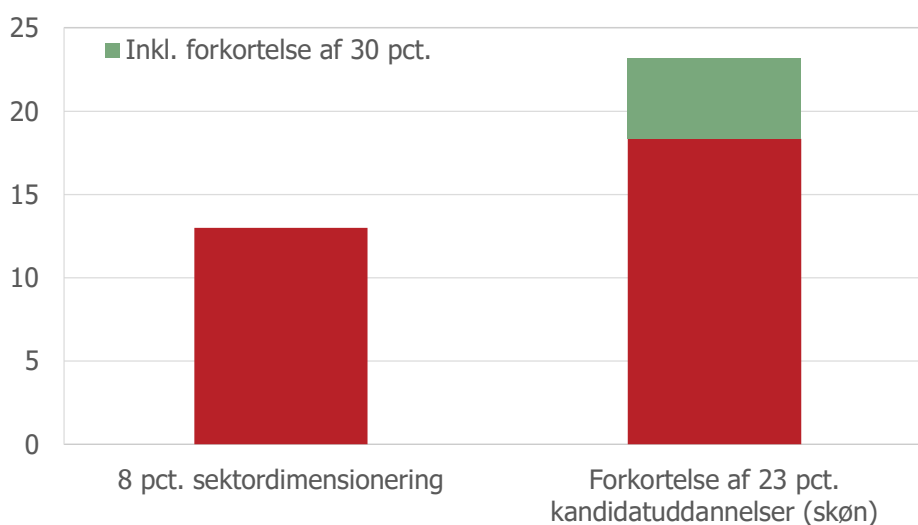

Forkortede kandidatuddannelser kan koste milliarder

- Finansministeriet vurderer, at 8 pct. reduktion af optaget på universiteterne kan reducere BNP varigt med 13 mia. kr. årligt, når kandidatreformen er fuldt indfaset i 2025.
- Finansministeriet har ikke beregnet de langsigtede økonomiske konsekvenser af forkortede kandidatuddannelser.
- Et forsigtigt skøn er, at en forkortelse af de tilbageværende kandidatuddannelser, afhængigt af andelen af forkortelser, kan give et permanent velstandstab på 18-23 mia. kr. årligt ved fuld indfasning i 2025. Tallene skal tages med forbehold.

De langsigtede økonomiske konsekvenser af kandidatreformen kan blive markante. Både reduktion af optaget med 8 pct. og forkortelse/omlægning af de resterende uddannelser kan give betydelige velstandstab, jf. figur 1.

Figur 1. Varig reduktion af BNP i 2025 som følge af kandidatreformen, mia. kr.

Kilde: Finansministeriet, De Økonomiske Råd og egne beregninger.

Kandidatreformen indebærer, at optaget på universiteternes bacheloruddannelser reduceres med 8 pct. i form af sektordimensionering. Derudover lægges der op til at omlægge 30 pct. af det samlede kandidatoptag. Omlægningen skal ske i form af en forkortelse af uddannelserne fra 120 ECTS til 75 ECTS eller konvertering til såkaldte erhvervskandidater, som kan være på mellem 75 ECTS og 120 ECTS.

I [Kandidatudvalgets første delrapport](#) er vurderingen, at 23 pct. af uddannelserne vil skulle forkortes, mens 7 pct. kan omlægges til erhvervskandidater, som kan være både forkortede eller have længde som de nuværende uddannelser. Denne fordeling er ifølge udvalget nødvendig, hvis forudsætningerne i reformøkonomien skal overholdes.

Både sektordimensioneringen og forkortelsen af de tilbageværende uddannelser kan give anledning til langsigtede velstandstab:

- [Finansministeriet skønner](#), at de 8 pct. sektordimensionering giver et permanent velstandstab (reduktion af BNP) på **13 mia. kr.** årligt ved fuld indfasning i 2075. Vurderingen er fra november 2023, og det kan ikke udelukkes, at omkostningen reelt er større, fordi dimensioneringen i mindre grad er målrettet i de modeller, der p.t. er på bordet.
- [Finansministeriet har vurderet](#), at det ikke er muligt at beregne de langsigtede konsekvenser af forkortelsen af kandidatuddannelser. Det skyldes, at forkortelsen ikke indgår 1:1 i de regneprincipper, der normalt lægges til grund, samt at kandidatreformen indeholder en række tiltag, der trækker i forskellige retninger.
- [Reformkommissionen](#), som i øvrigt delvist blev betjent af Finansministeriet, vurderede imidlertid effekterne af afkortede kandidatuddannelser. Metoden er senere eftersat af [De Økonomiske Råd](#) (DØR). Opgørelsen i figur 1 er baseret på Reformkommissionens tilgang inkl. DØR's kommentarer og indebærer, at forkortelsen af kandidatuddannelserne ved fuld indfasning i 2075 vil give et permanent velstandstab på **18-23 mia. kr.** årligt. 18 mia. kr. afspejler forkortelse af 23 pct. af uddannelserne, mens 23 mia. kr. afspejler forkortelse af 30 pct. Opgørelsesmetoden forklares nedenfor. Det skal understreges, at tallene er skønsmæssige overslag baseret på tilgængelige kilder.
- Opgørelsen belyser udelukkende konsekvenserne af sektordimensionering og forkortelse. Den politiske aftale om kandidatreformen indeholder en række andre elementer, som kan tænkes at påvirke uddannelserne på forskellige måder, heraf nogle som kan trække i retning af højere produktivitet. Nogle elementer (øget erhvervserfaring m.v.) er indregnet i tallene, andre (forbedrede uddannelser m.v.) fremstår mindre konkrete.
- For alle udgifter gælder, at de realiseres i 2075, hvor BNP vurderes at være betydelig større end i dag.

Opgørelse af velstandseffekten af forkortede uddannelser

Finansministeriets almindelige regneprincipper kan bruges til at måle overgange mellem uddannelsesniveauer (LVU, MVU m.v.), men ikke bevægelser inden for enkelte niveauer. Det giver en udfordring, fordi forkortede kandidatuddannelser er en bevægelse inden for ét uddannelsesniveau.

I Reformkommissionens og De Økonomiske Råds vurderinger betragtes forkortelsen som en delvis overgang fra LVU til MVU, idet der tages udgangspunkt i den mest almindelige forskel i ECTS mellem LVU og MVU (90 ECTS) og den reduktion, der sker ved forkortelsen. DØR vurderer, at det reelle læringstab kan svare til 48 frem for 45 ECTS.

Dette indebærer, at en forkortelse af f.eks. 23 pct. af uddannelserne svarer til en sektordimensionering på $23 \cdot 48 / 90 = 12$ pct.

Herudover lægges til grund, at hhv. 23 og 30 pct. af de eksisterende uddannelser forkortes. De 23 pct. er den andel, der vil skulle forkortes for at kunne indfri den politiske aftale ifølge Kandidatudvalgets første delrapport, mens 30 pct. er den samlede andel af kandidatuddannelser, der skal omlægges (inkl. erhvervskandidater).

For at skønne den langsigtede velstandseffekt af at reducere kandidatuddannelserne tages udgangspunkt i, at dimensioneringen på 8 pct. i Finansministeriets opgørelse vil give et velstandstab på 13 mia. kr. årligt i 2075. Det lægges til grund, at denne vurdering indebærer, at de pågældende studerende overgår til alternativ uddannelse, her MVU. I tråd med dette vil en forkortelse af 23 pct. af de resterende uddannelser – svarende til en yderligere dimensionering på 12 pct. af de tilbageværende uddannelser – give et velstandstab på 18 mia. kr. årligt i 2075. En forkortelse af 30 pct. af de tilbageværende uddannelser vil give et velstandstab på 23 mia. kr. årligt i 2075.